

A PÁPA ÚJABB KÜLFÖLDI ÚTJAI

„Húsz évvel ezelőtt ez a látogatás elgondolhatatlan lett volna” — állapította meg Anglia egyik vezető katolikusa. Most sem ment könnyen. Ez is katolikus részről hangzott el az előkészületek során: „Én szeretem a pápát és szeretem Angliát, de a pápát Angliában nem szeretem.” Paisley lelkész szélsőséges protestánsai politikai szempontból tiltakoztak, az anglikánok egyházilag találták kényesnek a helyzetet. Közvetlenül a már két éve tervbe vett látogatás előtt pedig kitört a Falkland szigetek miatti viszály. Az egész út veszélyben forgott. Hogyan utazzék a pápa egy hadviselő államba anélkül, hogy ez politikai állásfoglalásnak lássék? A megoldás épp olyan váratlan, mint amilyen zseniális volt: a Szentatya felajánlotta, majd az út előtti szerdai általános kihallgatáson nyilvánosan be is jelentette, hogy közvetlenül az angliai tartózkodás után Argentínába is elutazik. Ezzel egy csapásra meghódította nemcsak a két állam, hanem a világ közvéleményét is. Mindenki belátta és értékelte bátorságát és őszinte békeszeretetét. Az egymást követő két utazás így valóságos békemisszió lett, amire azután a genfi nemzetközi szervezeteknél tett látogatás tett pecsétet.

Az Egyesült Királyságban hat nap alatt (máj. 28.–jún. 2.) a pápa voltaképpen három országot keresett föl: Angliát, Skóciát és Wales-et. (Írországban már régebben járt.) Lelkipásztori szempontból tekintve ezt az útját valóságos „szentségkatekézis”-nek mondhatjuk. Első miséjén, a westminsteri székesegyházban megkeresztelt és megbérmált négy felnőttet. Délután Southwark székesegyházában a betegek szentségét szolgáltatta ki kilenc embernek a betegekkel és fogyatékosokkal való összejövedele során. Ugyancsak a keresztségre és a keresztségi ígéret megújítására összpontosult pünkösd vigíliáján Londonban, a Wembley stadionban bemutatott szentmiséje. Pünkösd napján pedig Coventryben 26 személyt bérmált meg. A bűnbánat szentségét nem szolgáltatta ki közvetlenül, de erre összpontosult liverpooli katekézise pünkösd délutánján. 31-én Manchesterben 12 diakónust — hat egyházmegyést és hat szerzetest — pappá szentelt, délután pedig York városában több tízezer házaspár házassági ígéretének megújítását vette át. (Ez a nap világegyházban Mária Erzsébetnél tett látogatásának ünnepe.) Végül walesi zárómiséjén 30 gyermeket részesített elsőáldozásban, egyszerű, kedves szavakkal világítva meg nekik ennek jelentőségét. Természetesen a homília minden alkalommal az illető szentségről adott oktatást.

A lelkipásztori utat a szokásos találkozások egészítették ki: a püspökökkel, szerzetesekkel, a lengyelekkel, a fiatalokkal. A „hideg angolok” emlegetésére főleg az utóbbi csoport cáfolt rá, — tapsoltak, énekeltek, szavalókórust rögtö-

nöztek, hosszú percekig szóhoz sem engedték jutni a Szentatyát: a szokásos „dialógus“, ami neki annyi örömet szerez. Egy alkalommal egyszerűen beállt a körbe fogózó fiatalok közé.

Az út másik nagy jelentősége ökumenikus. Személyében először tette Róma püspöke angol földre a lábát. Ebből a szempontból legfontosabb a Canterbury székesegyházában tartott ökumenikus istentisztelet Runcie anglikán prímással. Erről lapunk más helyén részletesen olvashatunk. Ökumenikus istentiszteleten vett részt Liverpoolban is, de Skóciában és Walesben is találkozott más keresztény vallások képviselőivel. Mint az anglikán egyház fejét meglátogatta Erzsébet királynőt. A hadiállapokra való tekintettel más állami hatóságokkal nem volt találkozója. A Runcie prímással aláírt közös nyilatkozat azért is jelentős, mert még éppen az imént „hűtötte le“ egy kicsit a kedélyeket a Hittani Kongregáció elég szigorú hangú nyilatkozata az anglikán–katolikus vegyesbizottság zárójelentéséről. Ezt a legmagasabb megnyilvánulást viszont bizalom és remény hatja át.

Végül, de nem utolsó sorban, a Szentatya a „barátság és béke“ köszöntésével érkezett Angliába. Egyetlen alkalmat sem mulasztott el, hogy ne figyelmeztessen: a háború mint a konfliktusok elintézése értelmetlen és barbár dolog, nem old meg semmit, csak ártatlan embereknek okoz szenvedést. Felhívására az angolok készséggel imádkoztak argentin „ellenségeikért“ is.

Külön ki kell emelni a látogatás angol pontossággal, gonddal és kultúrával való megszervezését. Az istentiszteletek ünnepélyessége, gyönyörű zenei aláfestése igazán lélekiemelő volt.

Már máj. 22-én, kettős útja előjátékként szentmisét mutatott be a Szentatya a Szent Péter bazilikában „a békéért és az igazságosságért“, koncelebrálva az e célból Rómába érkezett angliai, spanyol és argentinai püspökökkel. Most alighogy Angliából visszatért és az úrnapi szentmisét és körmenetet megtartotta, még jún. 10-én, Úrnapiján este repülőre ült. 11-én, helyi idő szerint hajnali öt órakor rövid megállót tartott a gép Rio de Janeiroban, ahol ünneplő, lelkes tömeg fogadta a pápát, és az egyház és állam képviselői köszöntötték. Ezután folytatta útját Argentína felé. Ez a látogatása csak két napig tartott. P. Tunkel, ott működő misszionáriusunk írja: „A pápa látogatása, amely 32 óra hosszat varázsában tartott bennünket, ebben a pillanatban nagyon szükséges volt, örömet és reményt hozott. Azért jött, hogy velünk együtt a békéért imádkozzék, és megvigasztaljon bennünket e nehéz órákban. Egyedülálló, felejtethetetlen volt. Milliók ujjongtak feléje. Első miséjén, a lujani Szűzanya-kegyhelyen több mint egy millió ember vett részt, szombaton pedig Buenos Aires-ben majd két millió, pedig nem volt jó idő, egy darabig esett is. Jövő évben ismét eljön hosszabb lelkipásztori látogatásra, ha a Chilével való határviszály rendeződött.“

Ezzel nagyjából előttünk áll a látogatás programja. Rövid időtartamában annál nagyobb nyomatékkal fejeződött ki a két vezérmotívum: Mária-tisztelet és béke. Már a repülőtéren érkezésekor mondott beszédében – mint később, útjai tanulságairól szólva is – kiemelte a pápa, hogy mind a két nép a békét

akarja. „Nem állunk olyan elrettentő látványok előtt, mint Hiroshima vagy Nagaszaki; mégis minden alkalommal, amikor emberek életét tesszük kockára, olyan gépezeteket hozunk működésbe, amelyek ezek felé a katasztrófák felé visznek, veszedelmes, ártó és embertelen utakra indulunk. Ezért ebben a pillanatban az emberiségnek ismételtelen kérdést kell intéznie magához a háború abszurd és mindig igazságtalan jelensége felől. A halál és a fájdalom e színjátéka láttán csakis a tárgyalóasztal maradhat meg, amellyel ki lehet és ki kell kerülni.” — Buenos Aires székesegyházában mindenekelőtt a papsággal, szerzetesekkel és seminaristákkal találkozott a Szentatya. Ezután az elnöki palotába ment, és beszélgetést folytatott Galtieri elnökkel — aki már nem sokáig maradt lakója ennek a palotának —, a junta tagjaival és családjukkal. Délután elutazott a közeli nagy kegyhelyre, Lujanba, s ott mondott ünnepi misét. Homíliájában a „nehéz pillanatok zarándoka”, ahogyan magát nevezte, a keresztet, „a szenvedés és a szeretet legnagyobb tanszékét” és az alatta álló Szűzanyát állította hallgatói elé az evangélium (Jn 19,26) nyomán. Még aznap este vonaton visszatért a fővárosba. Másnap találkozott Argentína püspökeivel és a latin-amerikai püspöki karok elnökeivel. Felhasználta az alkalmat, hogy a chilei püspökökkel üzenetet küldjön Chilének. Telefonon beszélt a chilei elnökkel is. (Tudvalevőleg a Szentszék a két ország közti birtokkonfliktus megoldásán fáradozik.) Délután szabadtéri misét mondott, s utána nyomban útra kelt Róma felé, ahová másnap délelőtt érkezett meg. Délben már ott mondta az Angelust, újból a békéről szólva, ezúttal már Libanonban is, amelynek érdekében azóta is drámai felhívásokat intézett a világhoz, s jún. 29-i ünnepi miséjét is értük mutatta be, ha már felajánlott látogatása egyelőre lehetetlen.

A béke és a nemzetközi kapcsolatok jegyében állt a jún. 15-i genfi látogatás is. A pápa tavalyi svájci útját a májusi események megakadályozták. Most legalább a Genfben székelő nagy nemzetközi szervezeteket akarta fölkeresni. Még felsorolásuk is hosszú lenne. Ezen az egy napon a Szentatya tíz beszédet mondott el. Legfontosabb volt a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) 68. közgyűlésén tartott nagy beszéd, amelyben a „Laborem exercens” körlevélben is kifejezett eszméket fejtegette. Szólt a munkások és a munkaadók, a kormányküldöttségek, a nemzetközi katolikus szervezetek, a Vöröskereszt stb. képviselőihez, fölkereste az atomkutatás európai központját, ahol azt kötötte a dolgozók szívére, hogy hozzák összhangba a technológia értékeit a lelkiismeret értékeivel. Látogatásának koronája a délutáni szentmise volt. A kiállítások palotájának nagytermét erre az alkalomra hangulatos templommá varázsolták. A pápa figyelmesen alkalmazkodott vendéglátóihoz: a négy szép modern svájci kánon egyikét mondotta (használatukat magyar fordításban hazánknak is engedélyezték bizonyos alkalmakra), és kézbe is áldoztatott. A liturgiát nagy gondal állították össze. Homíliájában a pápa az igazságosságról és a szeretetről beszélt. „Nincs igazi vallásosság az igazságosság keresése nélkül; nincs igazságosság szeretet, tevékeny szeretet nélkül.” Áldás után azonnal a repülőtérré ment, és az éjszakai órákban visszaért Rómába.

A pápai oltár mellett egy virágokból kirakott világtérkép állt. Fehér szegfűk jelezték az országhatárokat, piros szegfűk azokat a helyeket, ahol háború van, kínzások folynak, megsértik az emberi jogokat. Reméljük, a Szentatya látogatói hozzájárulnak, hogy halványodjék a vér színe a világban.

S. M.

MÁRIA UTÁNZÁSA

Először is jusson eszünkbe, hogy mi keresztények mennyei Atyánk utánzására vagyunk hivatottak: hasonlóvá kell válnunk Hozzá, vagyis tökéletessé válnunk, amint Ő tökéletes (Mt 5,48).

Aml érthető

Ez teljesen lehetetlen lenne, ha Isten rejtve maradna káprázatos, megközelíthetetlen ragyogásában (vö. 1Tim 6,16). De ha Krisztust látjuk, akkor látjuk az Atyát (Jn 14,9), ő „a láthatatlan Isten képmása” (Kol 1,15). Ezért számunkra az Atya utánzása Jézus követésében áll, és Jézus követése az utánzást is magában foglalja. Maga Krisztus kifejezetten követendő példaként állítja elénk életét: „Példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy cselekedjetek” (Jn 13,15). Ezek a lábmosással összefüggésben mondott szavak kulcsként tárják fel előttünk Krisztus, Mesterünk életének mély értelmét. Nemcsak szavával, hanem egész létével tanít bennünket.

Érthető azonban, hogy akik a mennybemenetel után tértek meg az Evangéliumhoz, azoknak Jézus példája – akit szerettek és akiben hittek anélkül, hogy látták volna (1Pét 1,8) – már nem lehetett konkrét vezető a mindennapi életre. Ezeknek a keresztényeknek az apostolok élete volt mintegy gyakorlati illusztrációja Jézus életének. Pál, amint újkeresztényeivel együtt élte mindennapi életüket, megmutatta, miben áll a keresztény élet. Meglepő gyakran buzdítja őket: „Legyetek az én utánzóim, amint én Krisztusé” (1Kor 11,1; vö. 1Kor 4,16); „hiszen tudjátok, hogy kell minket utánozni” (2Tessz 3,7); „kövessétek a példámat mindnyájan és nézzétek azokat, akik úgy élnek, ahogy példámon látjátok” (Fil 3,17). Dicséri a megtért keresztényeket: „az Úr és a mi utánzóink lettetek” (1Tessz 1,6) . . .

Ami kevésbé érthető

Mindez érthető. Kevésbé érthető, amikor a katolikus hagyomány a Szűzanya utánzására buzdít, és azt állítja: Jézus azért választott ilyen alázatos és ilyen tiszta édesanyát, hogy az erény üdvös és szükséges mintaképét adja elénk. Gondoljunk csak Szent Bernátnak a megtestesülésről szóló híres homíliájára (Hom. 2 super „Missus est”). Hiszen valójában rendkívül keveset tudunk Mária életéről és viselkedéséről, mindenképpen sokkal kevesebbet annál, amit Jézus magatartásáról tudunk. Azonkívül azok az evangéliumi jelenetek, ahol a